

॥ श्री राम सहस्रनाम स्तोत्रम् ॥

राजीवलोचनः श्रीमान् श्रीरामो रघुपुङ्गवः ।

रामभद्रः सदाचारो राजेन्द्रो जानकीपतिः ॥ १ ॥

अग्रगण्यो वरेण्यश्च वरदः परमेश्वरः ।

जनार्दनो जितामित्रः परार्थैकप्रयोजनः ॥ २ ॥

विश्वामित्रप्रियो दान्तः शत्रुजिच्छत्रुतापनः ।

सर्वज्ञः सर्वदेवादिः शरण्यो वालिमर्दनः ॥ ३ ॥

ज्ञानभाव्योऽपरिच्छेद्यो वाग्मी सत्यव्रतः शुचिः ।

ज्ञानगम्यो दृढप्रज्ञः खरध्वंसी प्रतापवान् ॥ ४ ॥

द्युतिमानात्मवान् वीरो जितक्रोधोऽरिमर्दनः ।

विश्वरूपो विशालाक्षः प्रभुः परिवृढो दृढः ॥ ५ ॥

ईशः खड्गधरः श्रीमान् कौसलेयोऽनसूयकः ।

विपुलांसो महोरस्कः परमेष्ठी परायणः ॥ ६ ॥

सत्यव्रतः सत्यसन्धो गुरुः परमधार्मिकः ।

लोकज्ञो लोकवन्द्यश्च लोकात्मा लोककृत्परः ॥ ७ ॥

अनादिर्भगवान् सेव्यो जितमायो रघूद्वहः ।

रामो दयाकरो दत्तः सर्वज्ञः सर्वपावनः ॥ ८ ॥

ब्रह्मण्यो नीतिमान् गोप्ता सर्वदेवमयो हरिः ।

सुन्दरः पीतवासाश्च सूत्रकारः पुरातनः ॥ ९ ॥

सौम्यो महर्षिः कोदण्डी सर्वज्ञः सर्वकोविदः ।

कविः सुग्रीववरदः सर्वपुण्याधिकप्रदः ॥ १० ॥

भव्यो जितारिषड्वर्गो महोदरोऽघनाशनः ।

सुकीर्तिरादिपुरुषः कान्तः सुखयकृतागमः ॥ ११ ॥

अकल्मषश्चतुर्बाहुः सर्वावासो दुरासदः ।

स्मितभाषी निवृत्तत्मा स्मृतिमान् वीर्यवान् प्रभुः ॥ १२ ॥

धीरो दान्तो घनश्यामः सर्वायुधविशारदः ।

अध्यात्मयोगनिलयः सुमना लक्ष्मणाग्रजः ॥ १३ ॥

सर्वतीर्थमयः शूरः सर्वयज्ञफलप्रदः ।

यज्ञस्वरूपी यज्ञेशो जरामरणवर्जितः ॥ १४ ॥

वर्णाश्रमकरो वर्णी शत्रुजित् पुरुषोत्तमः ।

विभीषणप्रतिष्ठाता परमात्मा परात्परः ॥ १५ ॥

प्रमाणभूतो दुर्ज्ञेयः पूर्णः परपुरंजयः ।

अनन्तदृष्टिरानन्दो धनुर्वेदो धनुर्धरः ॥ १६ ॥

गुणाकरो गुणश्रेष्ठः सच्चिदानन्दविग्रहः ।

अभिवन्द्यो महाकायो विश्वकर्मा विशारदः ॥ १७ ॥

विनीतात्मा वीतरागस्तपस्वीशो जनेश्वरः ।

कल्याणप्रकृतिः कल्पः सर्वेशः सर्वकामदः ॥ १८ ॥

अक्षयः पुरुषः साक्षी केशवः पुरुषोत्तमः ।

लोकाध्यक्षो महामायो विशाषणवरप्रदः ॥ १९ ॥

आनन्दविग्रहो ज्योतिर्हनुमत्प्रभुरव्ययः ।

भ्राजिष्णुः सहनो भोक्ता सत्यवादी बहुश्रुतः ॥ २० ॥

सुखदः कारणं कर्ता भवबन्धविमोचनः ।

देवचूडामणिर्नेता ब्रह्मण्यो ब्रह्मवर्धनः ॥ २१ ॥

संसारोत्तारको रामः सर्वदुःखविमोक्षकृत् ।

विद्वत्तमो विश्वकर्ता विश्वहर्ता च विश्वकृत् ॥ २२ ॥

नित्यो नियतकल्याणः सीताशोकविनाशकृत् ।

काकुत्स्थः पुण्डरीकाक्षो विश्वामित्रभयापहः ॥ २३ ॥

मारीचमथनो रामो विराधवधपण्डितः ।

दुःस्वप्ननाशनो रम्यः किरीटी त्रिदशाधिपः ॥ २४ ॥

महाधनुर्महाकायो भीमो भीमपराक्रमः ।

तत्त्वस्वरूपी तत्त्वज्ञस्तत्त्ववादी सुविक्रमः ॥ २५ ॥

भूतात्मा भूतकृत्स्वामी कालज्ञानी महापटुः ।

अनिर्विण्णो गुणग्राही निष्कलङ्कः कलङ्कहा ॥ २६ ॥

स्वभावभद्रः शत्रुघ्नः केशवः स्याणुरीश्वरः ।

भूतादिः शम्भुरादित्यः स्वर्गवृष्टः शाश्वतो ध्रुवः ॥ २७ ॥

कवची कुण्डली चक्री खड्गी भक्तजनप्रियः ।

अमृत्युर्जन्मरहितः सर्वजित्सर्वगोचरः ॥ २८ ॥

अनुत्तमोऽप्रमेयात्मा सर्वादिर्गुणसागरः ।

समः समात्मा समगो जटामुकुटमण्डितः ॥ २९ ॥

अजेयः सर्वभूतात्मा विष्वक्सेनो महातपाः ।

लोकाध्यक्षो महाबाहुरमृतो वेदवित्तमः ॥ ३० ॥

सहिष्णुः सद्गतिः शास्ता विश्वयोनिर्महाद्युतिः ।

अतीन्द्र ऊर्जितः प्रांशुरुपेन्द्रो वामनो बली ॥ ३१ ॥

धनुर्वेदो विधाता च ब्रह्मा विष्णुश्च शंकरः ।
 हंसो मरीचिर्गोविन्दो रत्नगर्भो महामतिः ॥ ३२ ॥
 व्यासो वाचस्पतिः सर्वदर्पितासुरमर्दनः ।
 जानकीवल्लभः पूज्यः प्रकटः प्रीतिवर्धनः ॥ ३३ ॥
 सम्भवोऽतीन्द्रियो वेद्योऽनिर्देशो जाम्बवत्प्रभुः ।
 मदनो मथनो व्यापी विश्वरूपो निरञ्जनः ॥ ३४ ॥
 नारायणोऽग्रणीः साधुर्जटायुः प्रीतिवर्धनः ।
 नैकरूपो जगन्नाथः सुरकरोऽहितः स्वभूः ॥ ३५ ॥
 जितक्रोधो जितारातिः प्लवगाधिपराज्यदः ।
 वसुदः सुभुजो नैकमायो भव्यप्रमोदनः ॥ ३६ ॥
 चण्डांशुः सिद्धिदः कल्पः शरणागतवत्सलः ।
 अगदो रोगहर्ता च मन्त्रज्ञो मन्त्रभावनः ॥ ३७ ॥
 सौमित्रिवत्सलो धुर्यो व्यक्ताव्यक्तस्वरूपधृक् ।
 वसिष्ठो ग्रामणीः श्रीमाननुकूलः प्रियंवदः ॥ ३८ ॥
 अतुलः सात्त्विको धीरः शरासनविशारदः ।
 ज्येष्ठः सर्वगुणोपेतः शक्तिमांस्ताटकान्तकः ॥ ३९ ॥

वैकुण्ठः प्राणिनां प्राणः कमठः कमलापतिः ।
 गोवर्धनधरो मत्स्यरूपः कारुण्यसागरः ॥ ४० ॥
 कुम्भकर्णप्रभेत्ता च गोपिगोपालसंवृतः ।
 मायावी व्यापको व्यापी रैणुकेयबलापहः ॥ ४१ ॥
 पिनाकमथनो वन्द्यः समर्थो गरुडध्वजः ।
 लोकत्रयाश्रयो लोकचरितो भरताम्रजः ॥ ४२ ॥
 श्रीधरः सद्गतिलोकसाक्षी नारयणो बुधः ।
 मनोवेगी मनोरूपी पूर्णः पुरुषपुङ्गवः ॥ ४३ ॥
 यदुश्रेष्ठो यदुपतिर्भूतावासः सुविक्रमः ।
 तेजोधरो धराधारश्चतुर्भूर्तिर्महानिधिः ॥ ४४ ॥
 चाणूरमर्दनो दिव्यः शान्तो भरतवन्दितः ।
 शब्दातिगो गभीरात्मा कोमलाङ्गः प्रजागरः ॥ ४५ ॥
 लोकगर्भः शेषशायी क्षीराब्धिनिलयोऽमलः ।
 आत्मयोनिरदीनात्मा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ४६ ॥
 अमृतांशुर्महागर्भो निवृत्तविषयस्पृहः ।
 त्रिकालज्ञो मुनिः साक्षी विहायसगतिः कृती ॥ ४७ ॥

पर्जन्यः कुमुदो भूतावासः कमललोचनः ।

श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासो वीरहा लक्ष्मणाग्रजः ॥ ४८ ॥

लोकाभिरामो लोकारिमर्दनः सेवकप्रियः ।

सनातनतमो मेघश्यामलो राक्षसान्तकृत् ॥ ४९ ॥

दिव्यायुधधरः श्रीमानप्रमेयो जितेन्द्रियः ।

भूदेववन्द्यो जनकप्रियकृत्प्रपितामहः ॥ ५० ॥

उत्तमः सात्त्विकः सत्यः सत्सन्धस्त्रिविक्रमः ।

सुव्रतः सुलभः सूक्ष्मः सुशोषः सुखदः सुधीः ॥ ५१ ॥

दामोदरोऽच्युतः शाही वामनो मधुराधिपः ।

देवकीनन्दनः शौरिः शूरः कैटभमर्दनः ॥ ५२ ॥

सप्ततालप्रभेत्ता च मित्रवंशप्रवर्धनः ।

कालस्वरूपी कालात्मा कालः कल्याणदः कविः ॥ ५३ ॥

संवत्सर ऋतुः पक्षो ह्ययनं दिवसो युगः ।

स्तव्यो विविक्तो निर्लेपः सर्वव्यापी निराकुलः ।

अनादिनिधनः सर्वलोकपूज्यो निरामयः ॥ ५४ ॥

रसो रसज्ञः सारज्ञो लोकसारो रसात्मकः ।

सर्वदुःखातिगो विद्याराशिः परमगोचरः ॥ ५५ ॥

शेषो विशेषो विगतकल्मषो रघुनायकः ।

वर्णश्रेष्ठो वर्णवाह्यो वर्यो वर्यगुणोज्ज्वलः ॥ ५६ ॥

कर्मसाध्यमरश्रेष्ठो देवदेवः सुखप्रदः ।

देवाधिदेवो देवर्षिर्देवासुरनमस्कृतः ॥ ५७ ॥

सर्वदेवमयश्चक्री शार्ङ्गपाणी रघूत्तमः ।

मनो बुद्धिरहंकारः प्रकृतिः पुरुषोऽव्ययः ॥ ५८ ॥

अहल्यापावनः स्वामी पितृभक्तो वरप्रदः ।

न्यायो न्यायी नर्यो श्रीमान्नयो नगधरो ध्रुवः ॥ ५९ ॥

लक्ष्मीविश्वम्भराभर्ता देवेन्द्रो बलिमर्दनः ।

वाणारिमर्दनो यज्वानुत्तमो मुनिसेवितः ॥ ६० ॥

देवाग्रणीः शिवध्यानतत्परः परमः परः ।

सामगेयः प्रियोऽक्रूरः पुण्यकीर्तिः सुलोचनः ॥ ६१ ॥

पुण्यः पुण्याधिकः पूर्वः पूर्णः पूरयिता रविः ।

जटिलः कल्मषध्वान्तप्रभञ्जनविभावसुः ॥ ६२ ॥

अव्यक्तलक्षणोऽव्यक्तो दशास्यद्विपकेसरी ।

कलानिधिः कलानाथो कमलानन्दवर्धनः ॥ ६३ ॥

जयी जितारिः सर्वादिः शमनो भवभञ्जनः ।

अलंकरिष्णुरचलो रोचिष्णुर्विक्रमोत्तमः ॥ ६४ ॥

आशुः शब्दपतिः शब्दागोचरो रञ्जनो रघुः ।

निःशब्दः प्रणवो माली स्थूलः सूक्ष्मो विलक्षणः ॥ ६५ ॥

आत्मयोनिरयोनिश्च सप्तजिह्वः सहस्रपात् ।

सनातनतमः स्रग्वी पेशलो जविनां वरः ॥ ६६ ॥

शक्तिमाञ्जशङ्खभृन्नाथः गदापद्मरथाङ्गभृत् ।

निरोहो निर्विकल्पश्च चिद्रूपो वीतसाध्वसः ॥ ६७ ॥

शताननः सहस्राक्षः शतमूर्तिर्धनप्रभः ।

हृत्पुण्डरीकशयनः कठिनो द्रव एव च ॥ ६८ ॥

उग्रो ग्रहपतिः श्रीमान् समर्थोऽनर्थनाशनः ।

अधर्मशत्रू रक्षोघ्नः पुरुहूतः पुरुष्टुतः ॥ ६९ ॥

ब्रह्मगर्भो बृहद्गर्भो धर्मधेनुर्धनागमः ।

हिरण्यगर्भो ज्योतिष्मान् सुललाटः सुविक्रमः ॥ ७० ॥

शिवपूजारतः श्रीमान् भवानीप्रियकृद्वशी ।
 नरो नारायणः श्यामः कपर्दीनीललोहितः ॥ ७१ ॥
 रुद्रः पशुपतिः स्थाणुर्विश्वामित्रो द्विजेश्वरः ।
 मातामहो मातरिश्वा विरिञ्चोविष्टरश्रवाः ॥ ७२ ॥
 अक्षोभ्यः सर्वभूतानां चण्डः सत्यपराक्रमः ।
 वालखिल्यो महाकल्पः कल्पवृक्षः कलाधरः ॥ ७३ ॥
 निदाघस्तपनोऽमोघः श्लक्ष्णः परबलापहत् ।
 कबन्धमथनो दिव्यः कम्बुघ्रावशिवप्रियः ॥ ७४ ॥
 शङ्खोऽनिलः सुनिष्पन्नः सुलभः शिशिरात्मकः ।
 असंसृष्टोऽतिथिः शूरः प्रमाथी पापनाशकृत् ॥ ७५ ॥
 वसुश्रवाः कव्यवाहः प्रतप्तो विश्वभोजनः ।
 रामो नीलोत्पलश्यामो ज्ञानस्कन्धो महाद्युतिः ॥ ७६ ॥
 पवित्रपादः पापारिर्माणपूरो नभोगतिः ।
 उत्तारणो दुष्कृतिहा दुर्धर्षो दुःसहोऽभयः ॥ ७७ ॥
 अमृतेशोऽमृतवपुर्धर्मी धर्मः कृपाकरः ।
 भर्गो विवस्वानादित्यो योगाचार्यो दिवस्पतिः ॥ ७८ ॥

उदारकीर्तिरुद्योगी वाङ्मयः सदसन्मयः ।
 नक्षत्रमाली नाकेशः स्वाधिष्ठानः षडाश्रयः ॥ ७९ ॥
 चतुर्वर्गफलो वर्णी शक्तित्रयफलं निधिः ।
 निधानगर्भो निर्व्याजो गिरीशो व्यालमर्दनः ॥ ८० ॥
 श्रीवल्लभः शिवारम्भः शान्तिर्भद्रः समञ्जसः ।
 भूशयो भूतिकृद्भूतिर्भूषणो भूतवाहनः ॥ ८१ ॥
 अकायो भक्तकायस्थः कालज्ञानी महावटुः ।
 परार्थवृत्तिरचलो विविक्तः श्रुतिसागरः ॥ ८२ ॥
 स्वभावभद्रो मध्यस्थः संसारभयनाशनः ।
 वेद्यो वैद्यो वियद्गोर्वा सर्वामरमुनीश्वरः ॥ ८३ ॥
 सुरेन्द्रः करणं कर्म कर्मकृत्कर्म्यधोक्षजः ।
 ध्येयो धुर्यो धराधीशः संकल्पः शर्वरीपतिः ॥ ८४ ॥
 परमार्थगुरुर्वृद्धः शुचिराश्रितवत्सलः ।
 विष्णुर्जिष्णुर्विभुर्वन्द्यो यज्ञेशो यज्ञपालकः ॥ ८५ ॥
 प्रभविष्णुर्ग्रीसिष्णुश्च लोकात्मा लोकभावनः ।
 केशवः केशिहा काव्यः कविः कारणकारणम् ॥ ८६ ॥

कालकर्ता कालशेषो वासुदेवः पुरुष्टुतः ।

आदिकर्ता वराहश्च माधवो मधुसूदनः ॥ ८७ ॥

नारायणो नरो हंसो विष्वक्सेनो जनार्दनः ।

विश्वकर्ता महायज्ञो ज्योतिष्मान् पुरुषोत्तमः ॥ ८८ ॥

वैकुण्ठः पुण्डरीकाक्षः कृष्णः सूर्यः सुरार्चितः ।

नारसिंहो महाभीमो वक्रदंष्ट्रो नखासुधः ॥ ८९ ॥

आदिदेवो जगत्कर्ता योगीशो गरुडध्वजः ।

गोविन्दो गोपतिर्गोप्ता भूपतिर्भुवनेश्वरः ॥ ९० ॥

पद्मनाभो हृषीकेशो धृता दामोदरः प्रभुः ।

त्रिविक्रमस्त्रिलोकेशो ब्रह्मेशः प्रीतिवर्धनः ॥ ९१ ॥

वामनो दुष्टदमनो गोविन्दो गोपवल्लभः ।

भक्तप्रियोऽच्युतः सत्यः सत्यकीर्तिर्धृतिः स्मृतिः ॥ ९२ ॥

कारुण्यं करुणो व्यासः पापहा शान्तिवर्धनः ।

संन्यासी शास्त्रतत्त्वज्ञो मन्दराद्रिनिकेतनः ॥ ९३ ॥

बदरीनिलयः शान्तस्तपस्वी वैद्युतप्रभः ।

भूतावासो गुहावासः श्रीनिवासः श्रियः पतिः ॥ ९४ ॥

तपोवासो मुदावासः सत्यवासः सनातनः ।

पुरुषः पुष्करः पुण्यः पुष्कराक्षो महेश्वरः ॥ ९५ ॥

पूर्णमूर्तिः पुराणज्ञः पुण्यदः प्रीतिवर्धनः ।

शङ्खी चक्री गदी शार्ङ्गी लाङ्गली मुसली हली ॥ ९६ ॥

किरीटी कुण्डली हारी मेखली कवची ध्वजी ।

योद्धा जेता महावीर्यः शत्रुजिच्छत्रुनापनः ॥ ९७ ॥

शास्ता शास्त्रकरः शास्त्रं शंकरः शंकरस्तुतः ।

सारथिः सात्त्विकः स्वामी सामवेदप्रियः समः ॥ ९८ ॥

पवनः संहतः शक्तिः सम्पूर्णाङ्गः समृद्धिमान् ।

स्वर्गदः कामदः शीदः कीर्तिदोऽकीर्तिनाशनः ॥ ९९ ॥

मोक्षदः पुण्डरीकाक्षः क्षीराब्धिकृतकेतनः ।

सर्वात्मा सर्वलोकेशः प्रेरकः पापनाशनः ॥ १०० ॥

सर्वव्यापी जगन्नाथः सर्वलोकमहेश्वरः ।

सर्गस्थित्यन्तकृद्देवः सर्वलोकसुखावहः ॥ १०१ ॥

अक्षय्यः शाश्वतोऽनन्तः क्षयवृद्धिविवर्जितः ।

निर्लेपो निर्गुणः सूक्ष्मो निर्विकारो निरञ्जनः ॥ १०२ ॥

सर्वोपाधिविनिर्मुक्तः सत्तामात्रव्यवस्थितः ।

अधिकारी विभुर्नित्यः परमात्मा सनातनः ॥ १०३ ॥

अचलो निर्मलो व्यापी नित्यतृप्तो निराश्रयः ।

श्यामो युवा लोहिताक्षो दीप्तास्यो मितभाषणः ॥ १०४ ॥

आजानुबाहुः सुमुखः सिंहस्कन्धो महाभुजः ।

सत्यवान् गुणसम्पन्नः स्वयंतेजाः सुदीप्तिमान् ॥ १०५ ॥

कालात्मा भगवान् कालः कालचक्रप्रवर्तकः ।

नारायणः परंज्योतिः परमात्मा सनातनः ॥ १०६ ॥

विश्वसृष्टिविश्वगोप्ता च विश्वभोक्ता च शाश्वतः ।

विश्वेश्वरो विश्वमूर्तिर्विश्वात्मा विश्वभावनः ॥ १०७ ॥

सर्वभूतसुहृच्छान्तः सर्वभूतानुकम्पनः ।

सर्वेश्वरेश्वरः सर्वः श्रीमानाश्रितवत्सलः ॥ १०८ ॥

सर्वगः सर्वभूतेशः सर्वभूताशयस्थितः ।

अभ्यन्तरस्थस्तमसश्छेत्ता नारायणः परः ॥ १०९ ॥

अनादिनिधनः स्रष्टा प्रजापतिपतिर्हरिः ।

नरसिंहो हृषीकेशः सर्वात्मा सर्वदृग्वशी ॥ ११० ॥

जगतस्तस्थुषश्चैव प्रभुर्नेता सनातनः ।

कर्ता धाता विधाता च सर्वेषां प्रभुरीश्वरः ॥ १११ ॥

सहस्रमूर्तिर्विश्वात्मा विष्णुर्विश्वदृगव्ययः ।

पुराणपुरुषः स्रष्टा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ११२ ॥

तत्त्वं नारायणो विष्णुर्वासुदेवः सनातनः ।

परमात्मा परं ब्रह्म सच्चिदानन्दविग्रहः ॥ ११३ ॥

परंज्योतिः परंधामः पराकाश परात्परः ।

अच्युतः पुरुषः कृष्णः शाश्वतः शिव ईश्वरः ॥ ११४ ॥

नित्यः सर्वगतः स्थानुरग्नः साक्षी प्रजापतिः ।

हिरण्यगर्भः सवित्री लोककृद्लोकभृद्विभुः ॥ ११५ ॥

रामः श्रीमान् महाविष्णुर्जिष्णुर्देवहितावहः ।

तत्त्वात्मा तारकं ब्रह्म शाश्वतः सर्वसिद्धिदः ॥ ११६ ॥

अकारवाच्यो भगवान् श्रीभूलीलापतिः पुमान् ।

सर्वलोकेश्वरः श्रीमान् सर्वज्ञः सर्वतोमुखः ॥ ११७ ॥

स्वामी सुशीलः सुलभः सर्वज्ञः सर्वशक्तिमान् ।

नित्यः सम्पूर्णकामश्च नैसर्गिकसुहृत्सुखी ॥ ११८ ॥

कृपापीयूषजलधिः शरण्यः सर्वदेहिनाम् ।

श्रीमान्नारायणः स्वामी जगतां पतिरीश्वरः ॥ ११९ ॥

श्रीशः शरण्यो भूतानां संश्रिताभीष्टदायकः ।

अनन्तः श्रीपती रामो गुणभृन्निर्गुणो महान् ॥ १२० ॥

॥ इति श्रीरामसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

www.tantrik-astrologer.in